

ako je jedna osoba nadzornikom u školah dvaju kotara, samo, ako može savjestno obavljati službu u obli. Tu bi bio na mjestu predlog, da se zakon promjeni, koji hoće za svaki kotar nadzornika. -- Sam razum nam kaže, da mora školski nadzornik poznati one jezike, kojim se podučaje u školah njegovog područja. Školski nadzornik kotara puškoga i pazinskoga nije doista usposobljen nit u hrvatskom nit u talijanskom jeziku, al ova toliko pozna, da škole nadzirati može. I ovdje neka vidi naše običajno postupak poreckoga sabora. Mi poznamo bivšega školskoga nadzornika Bariča, koj u hrvatskom jeziku „zakonito usposobljen“ nije bio. Mi poznamo bivšega školskoga nadzornika Nikolića, koj u hrvatskom jeziku „zakonito usposobljen“ nije bio, dapače koji je, premda rođen Hrvat, talijanski jezik Hrvatima narivavao. -- Mi poznamo još i sad službujućega nadzornika Prodomo, koj u hrvatskom jeziku „zakonito usposobljen“ nije bio, dapače, o kojem smo čuli, da ga je učitelj hrvatske škole iz školske sobe nekako neugodno izpratio radi njegove prevelike revnosti za talijanstvo. Svi ti bili su, odnosno jesu, u službi imajuće nadzirati i hrvatske škole -- a ipak nije došlo nijednomu članu visokoga sabora poreckoga na um, da od njih zahtjeva zakonito usposobljenje u hrvatskom jeziku, dapače nije se nit za marilo, da li hrvatski znadu ili ne, i da li svoju službu vrše ili za talijanstvo revnuju.

Nam u ostalom nije nit malo zna, što je školski odbor taj predlog učinio. Tako će se bar obitavaše i još obitavaće zlo ukiniti, te neće već biti školski nadzornici ljudi, koji hrvatski neznadu ili koji ga posve preziru. Hrvate i Talijane jednako ljubeci, hrvatski i talijanski jezik poznajući, po mogućnosti u hrvatskom i talijanskom jeziku usposobljeni imadu biti školski nadzornici u Istri.

Znateljni smo za razpravu, koja se je živahno rasprala između gg. Spincića, Amorosa, Strka, Babudera, Sbišića, Boccalarića, i vladina povjerenika o kulturi obujih narodnostih u Istri. Mogli bi o tom već sada koju reći, al pripustamo za onda, kad budemo točan izvještaj imali, da budemo tim točnije i odgovoriti mogli.

Dofle da si zdrav mihi nam hrvatski narode po Istri!

VODA

Voda je jedan najvažnijih elemenata za čovječanstvo. Gdje ima vode tu ima svake blagodat božje; tu ima

lepih livadah, sumah: svako bilje raste preplo; kraj vode građe se sela i gradovi i svakojake fabrike. I Istri zaliboze nemožemo se hvaliti obilnošću vode.

U Istri pada kroz godinu dosta vode, ali nemože ostati na površju zemlje, gdje bi ju mogao narod upotrebiti, već se brzo procijedi u dubljinu kroz ono množivo supljinah, izdušinah, pečinah, ponarah, kojih ima posvuda u velikom broju.

Voda dakle procijedi kroz zemlju, dok dodje na takovo kamenje koje ne propušta te stoji tamo sakupljena ili se kroz podzemne žile dalje preljeva dok izadje na vidjelo ili na zemlji ili u moru. Odtuda dolazi takodjer ono množivo vrutakah ili vrelah, koji se u moru i na obali od Rieke prema Voloskom, Iki, Lovranu itd. kao i na drugoj obali od Pulja napriedit do Kopra na veliko čudo onih, koji taj pojav ne razume, opazuju.

Istih pojava ima i na otocili. Vode ima u našoj zemlji, kako rekosmo, dosta, al ona leži prilično duboko te većinom izvira na dnu mora. Stanovnici na obali imali bi upotrebiti izvore u moru za zadovoljit barem svakidanjim potrebama za pučanstvo i marvu. A pučanstvo unutrašnjosti imalo bi se pomoći kopanju dubokog stulence, jer u dubljih slojevih ima za stalno vode. Svakako valja, da ljudi idu k vodi te da ju traže jer voda neće se k njima potruditi.

Svrhom, da prouči našu zemlju sa hidrografickog gledišta bavi se sada u doljoj Istri i to u Puljskom kotaru rudaraki Sarjetnik Wolf poslan od samoga Ministarstva nakanom, da bi se po njegovih naputebih vremenom „doskočilo oskudici vode u svakoj obćini Istre. Mi pozdravljamo velikim veseljem rad rećenog g. Sarjetnika te si dopuštamo izraziti želju i našu na dobar uspjeh, nam na materijalnu korist a njeomu na čast i zahvalnost od ovog biednog naroda.

Ovom prigodom molimo prijatelje naše iz svih obćinah Istre da se u vlaštu korist obrate na političke oblasti molbom da g. sarjetnik Wolf ne izpostu pohoditi ni najmanje selee. Istodobno preporučamo svim, da se rečenom gospodinu čim bolje susretnu i svaku najmanju žižu vode pokaže, jer će njegov rad blii tako okrunjen stalnijim uspjehom.

Čuli smo, da će isti gospodinu pohoditi sada obalu voloskog kotara, odkud će obaci i obale otokah Krka, Cres a i Lasinja.

Krajina i pazar sa Riekom.

Još su nam u pameti riječi, kojimi je većina sabora, kad je nagodbu sklapala, spojilbu Krajine zajamečivala.

Bilo tuj uvjeravanja svake ruke, bilo visokih i ministra Tisse izjavah, a sve se slagalo u tom: samo nek Hrvati sklope nagodbu i dobiti će Krajinu.

Nagodba je sklopljena i po „saloru“ zagrebačkom primljenom onako, kako su nagodjena braća htjela, i sad se je pravedno očekivalo, da se obećanija izpune.

Nu tumač kluba narodnjakah i vlade novoga bana počeo dipiliti: Krajina će se spojiti u upravu, na svoje zastupstvo u „saboru“ morati će njeko -- prem dugo vreme -- čekati, jer treba za nju najprije ugovoriti prinosbenu svetu, treba ugovoriti za nju posebnu nagodbu i broj njezinih zastupnikah, pa onda stvoriti izborni red i tada istom moći će „vazda vjerna Krajina“ postati dionikom austromagjarskog ustava.

Dapače moglo se je čuti, da bau već ima u džepu dekret, koji ga imeuje komesarom za Krajinu.

Hrvati su o tom svoju rekli i to tim se više obistinjuje, čim narodnjača i ban nepokazuju ničim, da bi u pitanju Krajine udarili pravcem koji dolikuje državnomu pravu, te dostojanstvu i ugledu kraljevine Hrvatske dapače, kol ban i njegovoga vlada, toli narodnjači mirno šute na one vjesti, koje se o tom pitanju u stranim, inače i u Hrvatskoj dosta čitanim glasilih raznašaju, i koje, jer s nijedne strane neoprovrgnute, daju nam dokaz da se sa pitanjem Krajine čitav pazar otvorio med vladom bana i ministra predsjednika Tisse.

Hrvati s o tom imali prilike reći svoju te iztači, da je ne samo nedostojno po narod nego li da je najveća uvreda za sam narod hrvatski i pomisliti o preporosti pitanja grada Rieke i Krajine te t. dva pitanja dovadjati u takovu susvislost, da jedno od drugog ovisi.

Koli Krajina toli grad Rieka svojina su kraljevine Hrvatske. Prepornimi načiniti ta pitanja mogli su samo zastupnici, koji su priznav zajedničke interese, te sklapajuće ovako nesretne nagodbe, prava kraljevine Hrvatske pustili, a iz nje stvorili županiju Ugarske.

Priznajemo da jim odavna zubu rastu na taj hrvatski grad na meru, znamo, da su milione potrošili, da pučanstvo Rieke za se dobiju, znamo da i danas podržaju kiku i tajne hokikare, nebili jim pošto za rukom i dalje u Pimorje segnuti, znamo da bi si tiem

g. Tisse propali popularitet spasio; nu da su se Magjari drznuli ovako odlično i na ovakav način tražiti Rieku, to pokazuje koliko vrijedi izpjevana slava novoga bana!

U svoje vrijeme reklo se je: da je nagodba primljena, zahvaliti je samo novom banu. Nisu mu svi na toj slavi zavidjali, jer su stulili, što će doći.

Nitko se nije usudio takova stureći javno novomuu banu, a ovo to doživl on od onih, koji u njem nalaze stalno jamstvo i za spojilbu Krajinu.

Kakovo je to jamstvo, najbolje pokazase oni, koji ga okružuju, te su mu tumačem osnovah i htjelah, a još je jasnijim dokazom zahtjev Magjarah pogledom na Rieku.

Barun Rauch nije se usudio izručit Rieku Magjaram, a ni Magjari neusudise se pitati ju načinom kao sada. Onda stvorise provizorij, koj po „njihovih“ vlastitih zakonih, i danas postojli.

Igle u svoje doba vlada Mažuranić-bana neusudi se ni podići glasa protiv Rieke, što više, u provizorij počese Magjari samovoljno uvadjati ono, što bi samo dozvolom grada Rieke i hrvatske vlade način stnjeli.

Sada odtako Hrvatska dobi za bana i opet kavalira, grofa Pejačevića, ovo li gdje pitaju, da se Hrvati odreknu Rieke, ako hoće dobiti Krajinu.

Što će vlada zagrebačka učiniti, hoće li to pitanje muće rješiti ili će ga „saboru“ zagrebačkomu na pretres dozniet, mi neznamo; nu to znamo, da ovaj korak Magjarah najljepšim je dokazom koliko vrijedi za nje nagodba, koliko sva njihova obećanja.

Hrvati zahtjevaju da se provizorij grada Rieke dokine, i Rieka kraljevini Hrvatskoj preda, Krajina kako se dolikuje utjelovi, te traže da se uzpostavi cjelokupnost, integritet kraljevine Hrvatske onako, kako ju to ide po prepoznatom njenom državnom pravu.

Hoće li drzoviti postupak Magjarah skloniti zastupnike, da i oni krenu na slazu pravde, to se nezna, nu dak oni priznaju zajedničke interese i stvaraju ovake nagodbe; dok oni nagodbu zovu pravom po Hrvatsku; dok oni timi čini krase sami najvjerljije vjeterine naših predjedoh: državno hrvatsko pravo --, te se pri tom jošte ikrenimi prikazuju; dok ban hrvatski nije no puki činovník magjarskoga ministra, u vladi zagrebačkoj, u mjesto vlade naroda i po narodu vladu nagodbe i preko nagodbe dođe se Hrvati od njih nikakvu dobru neznadaju, te se ogradjuju i uzimaju unapred u zaštitu prava hrvatske kraljevine protiv sram što budu na temelju svoje nagodbe u u okviru te nagodbe u pitanju Krajinu i grada Rieke odhiti.

jesti milijuni. Ispukne li takva bolest na tlu i zemlje, to ti puna riekaz. Opazit ćeš to već i prostim okom. A što je posljedica? Dva tri napokom izgubi sre svoje tanje žilice, i izgleda ko ogleda.

Ima i drugih razaznatah koji se tako brzo razplodju ko travi ulazak; i da ne bi bilo plicah, da nebi česte kisa pljuštala i da nebi bilo zimsko otadašni: izliumali bi u zarenici ljeta čorjeka. Možebiti ste čuli, da su ređeri okakavacak doljetili veliki ko oblaci, i vjence potamnjeli; ali jih jaka kisa sre naličila. Nu za nezreću ne biva tako phylloxerom. Nit jih kisa onistoje, nit zima. Namoli bi se to ili smrzne po zimi, a ulazac će dablje, sve dok žilje site, dakle i dalje nego i kisa i studen (smrzak). Naili an jih već i da 9 neqali duhaka.

Za zimo raspu, ukće se postu i postanu smodje koje ko i kora trsa, pa s toga jih s zimi teško najdat.

Neka je zima i još stedenija, smrzao može li pod drin noga duboko ulazac dakako da te dubine pogleda, ali veći dio uhvati se od dablje, tako gdje ne razvati smrzak, čim u predljetu sunce otopi, čitvo i stane opet vjati. Zim je primjetiti, da radnji jeoseđi ulazac smrzavi no postu, ulazca košica same dva pet, pa zato izgledaju ovakvi malo drugačije.

Francuzi brzo razaznado kako je phylloxera vira u njihove vinograde. Francuzi su vinogradari ovdje najrijet, mudri ljudi, nastojed

naviek tako bi čim više i boljega vina proizveli. Pokušali su s toga lijepe, jako amerikanake trave presadjeviti u svoje vinograde. Ali po svojo nezreću! Znaite, da naše vrati loma neupjevaju u Americi; ali zato tamo loma vrati, koje kod nas nekad našli. U Americi se ulazac već odavno nalomio, ko što i kod nas ulazac na ruži, ali tom razlikom da travi ulazac ne škodi amerikanakoj lozi, našoj pak zaalno škodli.

Preznajede dakle Francuzi mladice i začec iz Americi, prepoznade i phylloxeru, a bijaše tako sam rekao i jedna radost da unisti vinograd za koje vrtime.

Mogao bi tako reći, da se tomu dade lahko pomoći, kad bi napadnuta ovdje a vinogradnik iskorenio, pa bolestom lozom i ulazac izgrio. Ali u Francuzkoj na velu šalost opazie, da su takori travi oblojili medju koje se bijaše nađjeli amerikanaki, i to koji bijaše dobro dakle od bolestih. Kako oboljeće ovi?

Phylloxera može se i pod zemljom razprostranjirati. Trez ina dugo, velike tije, pa ko bilas tako, tije jednako zaktalaju u tije drugoga trsa, a ulazac može lahko poveri iz jatnoga na drugi. Kako pak oboli dakle možetiti travi od bolestih, to se najpravo razmatrali. Predložili ipak doznanje, da ulazac na liri samo u tije pod zemljom, nego da delati takodjer i sad zemlji, ali pod drugim oblikom. A ta je upravo na reliku nezreću za vinograde: tu je najpravo pogrebiti!

Prije sam već kazivao, da jedan ulazac leže li do 6 put tečajem ljeta; ovi ulazci svi su jednaki; nu u mjesecu junu i julu najči će nekakje olazce, koji neizgledaju kao ostali. Ti su veći nego oni živeti na žilicah; uđu su jim više dugoljski i vitkija, žalac mnogo kraći. Životinja raste sve veća, mlie se uvieku, a najposlie ukatu joj se sa strana kroljatica. Ovog zoru predložiovi nimu i krukuljica, a ovoj na žilicah prozabale larfa ili žilicah.

Nimfa (kad se razvija) nižere na kolot, svako još jedanput koloto i ukata se ko travi ulazac s krili.

Četiri velika krila, mnogo veća od zamoga tije sluze joj da proleći mlije dalekoti a što je najgora zna ju i vjtrar nositi do najdaljih vinogradah, koji su dovd edrasi bili. Nu odavne ju vjtrar ili ar, kralica phylloxere plasi po travi; pa što radi tu? Neće optat jaja; da, manje nego li žake, što na tiju tije. Tamo, gdje sa lozom liste rukava u spudobi vilice vliči, tu ti žilica 4 do 6 jajah i ećke. I ti žiljak drojake veličine izpuna nakon urtikole duzah travi ukvati, nu gisu postu siliti čimto tje na tiju tije. Ie namlji jajah razvije se malkuiri kojih do sad no bjaše; a te velik jajah ženka, koje su kato jimi i jaja nešto teče. Nu jedni su i drugi nešto dugoljskiji od niceira sa žiljak brje su jano kule i oblojiti manjaka talac (Aljuni).

Molio bi član, da jedni jim te straga onakje fali, ne nakaje tije. Vratit se 21m

mulak i tenka saja oslave, veš se udruže. Ženka dobio samo jedno, ali za čitavi jay tebuak veliko jajce, koje zna na vrama ukromi mjesto skrili. To je jajce ne dolari pod zemlju, već mu je prezimiti na trsu ili tokotu ženka dakle trati i trati do gladak slojja loci (Schnittrebe) dok takovo nještancu nadjje gdje sa odpljnuje stara kora nad mladom. Tu jaje dobro krije i ećke. 2)

To jaje nakodil odmah, tek ima prezimiti; nu se zahevavimo, da ulaznarah ima još dosta i pod zemljom, koji navieko sisaju dok neustanu zimi mrazovi.

A što biva ostim jajem, kojega prirodni slovi zovu zimsko jaje? Uživajci sa o tomu mnogo opazili: tako su u amerikanjih lozah opazili, da iz zimskoga jaja izadje u proljetu ulazac, ostari svoje skrovite i popne se do mladjaka žilja, uručke u vlićine na gornjoj strani lista, da ga bocka.

Već posle 24 do 48 urah opazili promjenu na listu, koja nastaja ujed na hodacah vliči, ondje gdje ulazac boravi, nu na protivnoj strani lista, malo bradavicu, koja biva vre to veća, dočim se u gornje strane gdje je sami ulazac nekla oćkahan pravi, koja capokan samog ulazca skrije. Tu Yam je nekla tekovina, jed, što no ga često i sa stalnaku rati a još ovdje na Avastoru listu i na brlicu -- stran bradavica -- najdat.

2) Neki u ovojje vrijeme izjavljaju, da ga tako i pod zom, a tije trsa obiti.

DOPISI.

Buzet dne 17. augusta 1880.

14. ov. m. zastalo se u Bi-obćinsko zastupstvo, da si glavara. Kao što za zastupstvo za glavara borile se dvije seljačko-hrvatska i gradjansko-Na izboru zastupstva predobna stranka pak se je bilo će i većina zastupstva složna za glavara gosp. Negri-a, e. k. kotarskoga poreznoga kojega je narodna stranka premda Talijana, radi njegova dobroga gospodarstva najdaje neće, kako iko drugi, mastili i svih jaslach budući uživa pri nju netraće novce van u korist kandidirali dosadanjega glavara — a njemu svetujemo da svoj pridjevak na *imino*. Ovaj bojan bojan, da će izgubiti svoje masno mjesto. Dosta bilo su mu seljaci osobito pak ljubri Čići spozidali javno pred obornim odborom hirajuće svoje Čići. Čaricel ma da je na to što se više on bojan tim malo, da mu je glavarstvu za izonoilo. Al ipak nas nade pre Nekoliko seljačkih zastupnikah malo svojoj braći i glasovalo na stranu. Neke jih sviat sudi! se obuzdano veselje nekolicine Palili prah sve do kasne se i pilo na puna usla, a prostacčkih pjesamah do preko kunda najedaput toliko novca večere? G. Čaricel i njegovi su baš na glasu radi bogastva! one, koji su bili tako prosti posmradili vrata g. Negrija. sama odsudjuje! Djelo kaže Nadamo se da će duci na her g. Negri neće tako lahko podle uvrede.

Pogled po svijetu.

Trstu 31. kolovoza 1880.

Proslava 18. augusta obavila se svagdje s ove i s one strane Litave najvećim uzhitom i veseljem. Usljed čega je nj. velič. Cesar naredio dotičnim ministrum, neka u njegovo ime zahvale njegovim narodom na izkazanoj mu ljubavi i odanosti. Bosnjakom i Hercegovcem je zahvalo kroz skupno ministarstvo.

Prekjučer dne 20. njegovo je velič. nastupio svoj put u Galiaciju i Bukovinu. Iz Bukovine nj. će se velič. vratiti u Beč kroz Ugarsku. Taj će put trajati do 23. nastajućeg rujna. Ni u Bukovini nisu Rusi ili Rusini zadovoljni sa pripravami, koje se čine za doček nj. veličanstva, jer akoprom jih ima skoro polovica svega kolikoga onog pučanstva, tom da će se prigodom dati i ondje prednost njihovim supokrajincem, Rumunjem naimo i Niemcem, pa oni da neće moći, kako bi želili, izkazati Caru svoje vjernosti i odanosti. Kako u Galičiji „Slovo“ isto tako u Bukovini pripravama tomu postupku rusijski list „Djelo“. Mi to bilježimo, jer je vjest poviesti, a Poljacom i Rumunjem kazemo, da to nije ni pravo ni mudro.

U Dalmaaciji se prošlih danah vrstila neobična svečanost. Dne 22. izlivaćuće je dalmatinsko pučanstvo čestitilo namjestniku baronu Rodicu desetu godinu. Slo vlada onom kraljevnom. Koli mudro i obzirno, teli krepko i narodu probitačno. Jest, Dalmaeja može reć, da se baš pod Rodicom preporodila te otrešla onih starih spovah. — Stoj su ju priedie koracah — Stoj je Dalmaeja Rodić, to kao da ee bitu susjednoj Kranjskoj Winkler; zato ga Nemci i njemskulari ruže i napadaju, kao što su jednomo i Rodića. Kad ee se i nam u ovom Primorju kade i noge omak razvezati? Nam za sada neproostaje drugo nego raditi i uztrajati.

Delegaciji da ee se sastati drugopolovno mjeseca oktobra. Magjari da su sklomi spujiti Granice s kraljevinom Hrvatskom, al za uzdarje da traze od Hrvatah, neka se naročito i za uvjek odreću grada Rieke. Al Hrvati neće lje toga učiniti, jer pravo mora svakako pre ih postje na vrh izphavati. pa zasto da jedno drugom kupuju. kad mogu ustajnostju oboje postignuti. Nego i ta pomuda, ako je istada, vrđi Hrvatom toliko zlata, jer znać, da Magjari ipak znađu, na čem su glade Rieke i svogja na nju prava.

Sa iztoka uvjek jalne te isle novost. Turska se otmilje to može i nemože pratsku europskih velevlasih, sad predlaže, da se pohizime nov razvod medjih, sad traze, da joj se predalji rok za osrlu njihovih naredbah, sad ovo, sad ono: ali one joj odgovaraju pismom na pismo, silbe ju do sada riećim, no kao da su namislile do skora i enom, jer se ozbiljno govori, da ee i ughovo ratno brodovlje zaplirati i bieše Levante. Al po našem sudu, i Turska dobro zna, da velevlasi nisu složne nego prividno, pa da jedna drugu samo varaju, dokle dozrije jednoj il drugoj prigoda, da se medju sobom zavade i zarate.

Iako se uprav sad mnogo govori s jedne strane o trenju med Njemcem i Francuskom, a s druge med Rusijom i Austrijom. Francuski listova Rusijom i Austrijom. Francuski listova tako da su navjesticili rat Njemčkoj rad kao da su navjesticili rat Njemčkoj Alzajciji i Lotaringiji, a naši njemacki i magjarski listovki rad njezina preu- pliva u balkanskih pokrafinah. Dapred ima ljudi, koji guesno traze i saljanji Carev put uplest u taj posao, kruteć ga, kao da je napredan proti Rusiji. Tako je proših danah inila prigodna knjizica. pisana od nekog poljskoga zastupnika ustavoavreca u kojoj da

se Poljaci pitaju najzanositijimi nadami o uzpostavljenju stare poljske kraljevine pod okriljem nase Austrije. Ali taj pisac očito vara sebe i svoj narod, jer bi imao znati, i kad bi Austrija sviadala Rusku te otela joj tako zvanu Poljsku, da bi se onda morala zaratiti i s Pruskom, da i nju prisili na ustup svojih poljskih zemaljah, jer se neda ni pomisliti, da ee to Pruska ikad učiniti svoje drage volje, a bez toga neima Poljske. S druge pako strane valja znati jos i to da bi u toj uskrsljoj poljskoj kraljevini bila gotovo polovina pučanstva ruskoga plemena, koje se u zlatnom vieku narodnosti nebi dalo nikad i nikako progutati od poljskih sljaticah, pa makar i neimalo braće u ogromnoj ruskoj carevini, da ga u zgodan čas preotmu i spase. Sad neka svaki sam sebi odgovori, sto bi Poljaci tim dobili. Zar su dakle Poljaci zavijek propali? Nisu, nego im neima spasa ni budućnosti, do u gjenju slavenske sloge i bratinstva. Njih se već dosta za nos vodilo, je li moguće, da se nisu još ni sad opametil? —

Franceska, osim s Njemcem. Trvi se i s Italijom. Italija je duboko zavirila u budućnost Afrike, pa trazi, da si već sada osigura put u njezine nutarnje krajeve. Tomu je našla skok u Tunisu, al čuo Franceska joj ga priedie, i otud mrogdenje s jedne il druge strane. Nego ako se Franceska misli ikada Njemackoj osvetiti, to ee siguro Italiji u Africi popustiti. Zato ee bit i Engleskoj lahko, da ju predobi sasvim na svoju ruku glade iztočnih stvarih. Engleska, osim u Aziji, ima dosta posla i kod kuće sa Ircei, koji kao da su takodjer namili oruzjem u ruci izvojevali svoje čovječje dostojanstvo, kad im se s dobra krati. U Ruskoj su se u upravi učinile nekoje promjene. Decim budu ukinuli nekoji stari zloglasni uredi, osnovalo se ministarstvo unutarnjih posalah, a ministrom bio imenovan znani general, grof Loris-Melikov. To da znać obrat na bolje. Car da ee u svojoj dvorac u Livadiju, a princip prestolonasljednik u Varšavu, odanele pako da najbrze preko granice u Galiaciju, da se ondje nazdravi s njegovim našim Cesarom. Sad borave u Petrogradu grčki kralj i kraljica. Nasi dogovori glade Irgovačkog ugovora sa kneževinom Srbijom da su se prekinuli. Medju kneževinama Rumunjskom i Bugarskom da nevladjaju najbolji odnosaji. Turska kao da je mislila poslati svoju vojsku u Rumeliju diti zabalkansku Bugarsku. Ali bugarski su joj listovi, a naimo rumeljski, zaprietili, neka se toga predlje, jer da bi drugde mogla zaglaviti i prije nego inisi.

Arnatu da nee ni pošto, da se pokore naredbam velevlasih, te odstupe Črnoj Gori dosudjeno joj zemljiste. Grah i Crnogoracah sad kao da i naima: šute i čekaju, sto ee i kako ee velevlasi, da spaze svoje uvredjeno dostojanstvo.

Franina i Jurina.

Fr Dobar dan, kume, komac sam te pritekah, da te neč sapitam. Povaj mi malo, da imajnsada Velevlasi i kemsarax od poljice?

Ja. Ča bi ja mal, deada ni bilo drugoga

nego „Morgita“.

Fr Tako ki je on siva, stari a očali, ki je na Rokora va kafetarije kako mahnit tekal po kancelarim i kapitana te krival, kade su kancelarim, kade je kapitana?

Ja To ti je veli radze va penziono i sada abakal va Velevlahom. Pak da je bit ki obliho il radze va kafetariji, da si je ee te vese prezumro?

Fr A ja. Nekelha mladje je jedna hrvatska saprlala, pak ga je to trebada da vira zarabla.

Ja Ter sam del, da je bilo čede pene goveda, pak da je jeito moral ta stari abakal te po kancelarim!

Fr. Da nisam videl, nebi borimo veroval: Ja. A pa ni bilo blizu onega duhtora? Fr. A ja je, jo! Ta su si on i abukat nes saplali.

Ja. A povej mi malo, kume, otkuda su ti ljudi? Fr. Ma ja ti neznam, otkuda su prisli na Voleoski, ni koga roda su, samo znam, da uisu domaći.

NA GROBU

KOSTANTINA MATEJČICA OSMOSKOŁKA NA PAZINSKOJ GIMNAZIJI PREMINUVŠEG U GOSPODI DNE XVIII. KOŁOVOZA MDCCCLXXX.

Za tobom, Kosto, našo oko rosi, Okrutna bolest u najljepsih ljetih Drugara našeg jedni te posjeti, I smrt namila život ti pokosi.

Ah! tko da ranu oru ljutu snosi? Nesreću tko će nam izrieti, S gubitku tvog što, brate, nas saleti? — Ta Bogu i rad vruće ljubio si!

I tebi Istra, zapustiona Istra — Mladica gubi dohovit, bistra — Na grobu tvojem tužni mi stojimo

I Bogu dragom amjerno se molimo: Da u raj primu liepu dušu tvoju, Da rodoljube steti — šaljaj svoju!

A. K.

Kad valja krumpire iz zemlje vaditi?

Ljubljeni moj seljače! Kad ti otie nekoliko redaka pišem, jeste ti urih u veder, i to baš onda, kad mo je nomilodrdna groznica za nego vrijeme odпусти. Jeste brate, ljuta je ta bolest a naročito za onog, kojeg je prvi put istom zakvačila.

Ajdo ostavimo ovaj divan, pa predjimo na pouku.

Opazio sam, seljače moj, da pravo baš vrijeme neznaš, kad treba vaditi krumpire iz zemlje, i, ako i znaš, trošiš mnogo više novca nego isti vriedi.

Toga radi nakan sam te danas o svem tom poučiti, to jest kad se naimo krumpir vadit ima, i to da vadenja ovisis malim troškom, moles te da ovaj moj bratinski svjetl uvažiš.

Umaj i praktični gospodari obično rane vrste krumpira vade u mjesecu kolovozu, dotim pak kasno u mjesecu rujnu i listopadu.

Ovo vadenje valja rešit uvjek pri liepom i snhom vremenu. Cim smo ih izvadili, onda ih valja na troje podieliti, naimo, na sitne, srednje i krupne. Krupni se ostavljaju za domaću porabu, srednji za domaću stoku i za kuhanje svinjama, a sitne za buduću sadnju. Kad si krumpire orako razlučio, tada ga valja na tanko razsiriti, za se lakše zmogmo osušit.

Postije nego smo ih dobro osušili, treba ih staviti u posrlom ili trape. Onaj seljač, koji malo krumpira posjeduje, takor obično upravlja isto na suho mjesto u posrlom. Napraviti onaj koji u veliko mnoštvo posjeduje, postaraja ih u trape, tako, da dođe nazlaga slane, a naslaga krumpira; pa kad se napuni jama, zemljom se zaspe; a od onog napravi se takor dobar kot, da kisa ne kvad krumpire. — Ili moles krumpire preko simo i tako postaviti, da se ni najmanje jama ne kopa, nego da se na zemlji brpa od krumpira učini, po njoj suho slamo pospe, a p- elami svu oko hrpe zemlju sa lopatom gori nabaca, a uz to se kisa od njega silva u jarke, koji se imadu učiniti oko hrpe, za da voda lije na stran.

Eda zmogamo para proizlaeća od krumpirah van, is orakovih naslagač. Iznait, naidno je nekoliko snopica slame potezati, i vte po sredini trapa pometači.

Orako se krumpir mada vrlo dobro preko simo odlati i sačuvati.

Eh, kad je baš o tom gator, sto ti predjemo jednostavnije i vrlo pametno sredstvo, kako se naimo mada krumpir za godinu danah (svih) očuvati. Isto sredstvo prepravljuje nam neki glasoviti inžar (Aemhard). Eto ga: Na svaki kilograma čiperacke vode, koja se za mali novac dobira u svakoj pravci i postojnje liekarni, namo 1 1/2 g. (10 Kg. 4 Dg.) vode, pa o svu smjesu namoti krumpir i ostavi ga u njoj 3 danah. Za svu vrijeme ostavi ga u njoj 3 danah. Za svu vrijeme ostavi ga u njoj 3 danah. Za svu vrijeme ostavi ga u njoj 3 danah.

Ovakvo krumpir postije orak omoga, u vode izvaditi, treba dobro osušit. Ovo je,

na i u toj prigodi izmenadilo post i t... balabuku mjesto i opeklo, koji bi u... morao od takovih stvarih odvezati... pomole past.

u ležaju sneso strani usenae, da se... mutakom i opet mnogo jajah, iz... pet izlize za kratko mladi usenae... otvora, sto no ga usenae odzogot... ustlo, izljalaju se pa tralo, kao i... jim, mlado hrejo da ustine i on... one, i nesu jaja. Tako biva celo... li ljeto prevrne, onda nepravre ti... oteklina, već se upute ravno na

sto smo do sada ispriporiedali ob... amerikanskomu listju, nije se... na našoj evropskoj lozi. Listje... tvojah nepravri postle usenae usen... oteklina, pa s toga su usenae pri... otekliti se pod zemlju na lije, da... ko i drugi trani usenae izrao... da pri koncu opetujom na kratko... phillokeru: na silicah sivisti trni... i bez mutaka jaja, iz kojih pro... naci sivisti na lije, koji mogu... u ljeto prometno se malo dogode... u tako avano naimo ili kukuljere... opet razvije kritati usenae. Ova... jajah, iz kojih se legu i mutaki... aka izlalo, kad se mutakom odr... jedno jaje, avano niusko jaje, i... tjeat nu najobiećaje u budućem... svedaje trani usenae pravici oteklino... svetlanako loze, odkud ispaže i... jer je tamo nanesao dosta jajah... jet pravo oteklina na lije ili... (Nekuda*)

dne 31. Avgusta 1880.

Častna crkvenna oskrbnictvom.

kako vidimo, jednostavno i pametno sredstvo... kako vidimo, jednostavno i pametno sredstvo...

Krumpir se iz zemlje obično kod naših seljaka vadi motikom... Krumpir se iz zemlje obično kod naših seljaka vadi motikom...

Deder braće poslušajte savjet prijatelja vašeg... Deder braće poslušajte savjet prijatelja vašeg...

Još pri zaglavku nešto. Za ručni plug, s kojim se izorava krumpir... Još pri zaglavku nešto. Za ručni plug, s kojim se izorava krumpir...

M. Velić.

ŠVAŠTA PO NJEŠTO.

Glavovanje za nagradu. Neki dr. Tanner iz Minneapolisa... Glavovanje za nagradu. Neki dr. Tanner iz Minneapolisa...

Kada je bilo objavljeno, da je minulo vrijeme njegovog posta... Kada je bilo objavljeno, da je minulo vrijeme njegovog posta...

Različite viesti.

Peddesetgodšnjica Nj. Velić, našega cara i kralja, Franja Josipa I... Peddesetgodšnjica Nj. Velić, našega cara i kralja, Franja Josipa I...

u tom zaostala. Glas zvonovih, gruvanje muzarrah, svečane mise... u tom zaostala. Glas zvonovih, gruvanje muzarrah, svečane mise...

Prejasi vladar upravio je na ministre-predsjednike račun pismo... Prejasi vladar upravio je na ministre-predsjednike račun pismo...

Dr. Hyacinth Petris, c. k. kotarski kapetan na Voloskom preminuo je... Dr. Hyacinth Petris, c. k. kotarski kapetan na Voloskom preminuo je...

Velikodušan dar biskupa Strosmajera. Čitamo u slatkih novinah hrvatskih... Velikodušan dar biskupa Strosmajera. Čitamo u slatkih novinah hrvatskih...

Izbor državnoga poslanika u Gorickoj. Dosadnji poslanik na carevinskom... Izbor državnoga poslanika u Gorickoj. Dosadnji poslanik na carevinskom...

Imenovanje. Savjetnik prizivnoga suda u Trstu g. dr. Defacis imenovan je... Imenovanje. Savjetnik prizivnoga suda u Trstu g. dr. Defacis imenovan je...

LISTNICA

Gosp. A. M. B. u B.: Mi ustajamo otkože od vaših primjeh... Gosp. A. M. B. u B.: Mi ustajamo otkože od vaših primjeh...

Natečaj.

C. k. Namjestništvo u Trstu razpisalo je dne 10. ovoga mjesa... C. k. Namjestništvo u Trstu razpisalo je dne 10. ovoga mjesa...

Br. 11079 IX.

Početak prvog tečaja školske godine 1880-81. podijelit će se jedan državni stipendij za Istru... Početak prvog tečaja školske godine 1880-81. podijelit će se jedan državni stipendij za Istru...

Na taj stipendij imaju pravo gimnazijalni učenici, koji pripadaju kojjoj občini Istre... Na taj stipendij imaju pravo gimnazijalni učenici, koji pripadaju kojjoj občini Istre...

Molbenice sa priloženim svjedočanstvima: krsta, ciepljenih kozicah, siromaštva i zadnjih dvaju školskih tečajah... Molbenice sa priloženim svjedočanstvima: krsta, ciepljenih kozicah, siromaštva i zadnjih dvaju školskih tečajah...

Table with columns for goods (e.g., Vosak primorski, Kafa Portorika) and prices. Includes sub-headers like 'OP' and 'DO'.

Crkvenimi je zakoni naredjeno se u crkvah rabe za službu božju... Crkvenimi je zakoni naredjeno se u crkvah rabe za službu božju...

Takove su svieće vrijedne pohvale, ne samo zato, što su... Takove su svieće vrijedne pohvale, ne samo zato, što su...

Podpisani providljen je usjekom zalogom takovih sviećah... Podpisani providljen je usjekom zalogom takovih sviećah...

Ako bi tko želio sviećah... Ako bi tko želio sviećah...

Nahodi se kod mene također dišće križnih putah u oleografiji... Nahodi se kod mene također dišće križnih putah u oleografiji...

U Gorici (Görz) mjes. oktobra Alojzio Bader sviećar Sjominarska ulica

Oglas.

Javljam našim čitateljima i ostalomu stanovnomu občinstvu, da smo pomoću Matice Hrvatske... Javljam našim čitateljima i ostalomu stanovnomu občinstvu, da smo pomoću Matice Hrvatske...

ISTARSKA HRVATSKI NARODNE PJEŠMA. Knjiga se može dobiti kod Odpravnictva ovog lista... ISTARSKA HRVATSKI NARODNE PJEŠMA. Knjiga se može dobiti kod Odpravnictva ovog lista...